

מסורת הש"ס

(א) שבועות ל, ב) (שם לא),
(ג) [גדרים פ: ד] (כריתות
כא),

תורה אור השלם

1. וְנָפַשׁ כִּי תִחַסַּא
וְשִׁמְעָה קוֹל אֱלֹהִים הָוָא
עַד אִי רָאָה אוּ יָדַע אִם
לֹא יֵאֵד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ;
וּיִקְרָא הָא
2. שְׁבֵת שְׁבִתוֹן
לְכֶם וְעֵנִיתִם אֶת
נַפְשֵׁיכֶם חֻקַּת עוֹלָם:
וּיִקְרָא טוֹ לֹא
3. דְּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כֹּל חֹק שׁוֹר
וְכָשֶׁב וְעָז לֹא תִאָּכֵל:
וּיִקְרָא זֶ כֵּן

הגהות הב"ח

(א) גמ' וכל היזא
דענוש כרת לא מני כו'
כל"ל ומיתבי דמני ממחז:
(ב) רש"י ד"ה איבעית
איזאל. כי קמני מתני'
אסור אשכח: ד"ה
אין לי כו' כי כל אוכל חלב
מן הבהמה וגר' ונכתרה
היי עונש: (ד) תוס' ד"ה
כיון כו' דלדעא גמורה היא
במי לחמי שיעור: (ה) ד"ה
כו' כי כסמיה דהרקות
דבעינן וסוף דמיעיל:

תוס' ישנים

מִירוֹ כְּמוֹ וַיְגֹזֶל אֶת הַחֲנִית מִיַּד הַמֶּלֶךְ
(ש"צ ג) כִּן מִפְרֵשׁ בִּצְרִיק (דף עט:);
אֵס לֹא יִגִּיד. מִשְׁמַע מִי שֶׁהִגִּיד שְׁלוֹ
מַעֲלַת לְבַעַל הַדִּין וְהֵאֵל לֹא מֵהֵנִיא
הַגִּידָה לְיָדֶיהָ הוֹאֵל וְלֹא מִקְבָּלִין לֹא
מִדְרָבָּן: וְכֵן אֵס לְדַעְנוֹ כִּרְמ לֹא
מִנִּי אֲסוּר. דְּקָשִׁיא לֵב לְעֵיל אֲסוּר
עֲנוֹשׁ כִּרְמ הוּא: אִיבְעִים אִימָא רִי
קִסְנִי. מִתְנִיתִין אֵס (אֲשֶׁרֶא מִשּׁוֹס
רְחִילָה וְסִיכָה לְיִיכָה כִרְמ מִנָּה אֲסוּר:
שֶׁאֵר סִיפְרֵי. לְדָלוּ מוֹרֶת כְּהִנִּים סִפְר
וַיִּדְבֵּר וְחָלַה הַדְּבָרִים: **שָׂמָּן**. וְגַבִּי
עֲנִינוֹ כְּחֵב וְכִי הִכִּי לְשִׁבְתוֹן הָאֲמוּר
שָׂבָת אֲסֻמְכוּ בִּיה רִבְנָן שֶׁאֵר
מִלְאֲכֻתָּא שָׁלָא הִיוּ בְּנִשְׁמָן אֲמִירָה

מלאכה גמורה ה"נ שבתון דגבי עיניו דכתיב שבתון הוא לכם ועושים להוסיף על עיניו אכילה ושתייה קאמי: אין לי אלא שיטנו צנונו וישנו **באזהרה**. גבי חלב קאי דעונשו ואזהרתו סמוכים זה לזה כל חלב שזר וכשז ועז לא תאכלו הרי אזהרה וסמך ליה כי כל אוכל חלב מן הבהמה (א) הרי עונש אין לי שיהא מזהיר אלא על כשיעור שהוא עונש עליו כרת דגבי עונש לא כתיב כל אכל חלב אלא אוכל דכתיב כי כל אוכל חלב: דוי. שהוא ספק ואין בו כרת וחאי' שיעור שאינו צנונו שיהא באזהרה: **סלמוד נומר כל חלב**. לא תאכלו הכא מביי כל אכל חלב כלומר אפילו כל שהוא: חטא

יערך אלמה תניא הזכר ולא טומטום ואנדרוגינוס והוה לן לאוקומ' (דמגדנה ד' 7). תניא זכורך ולא טומטום ופרדך אינטרדך קרא למעוטי לא לייתי דהיכי ניעבד לסמוך דילמא אשה הוי וקא עביד עבודה דסמיכה לא מעבדא מכל מקום לא מייתי קרבן לכתחילה כדי לנטר עריות פסחיים ונמלא יבלת בלחמ מהן כולן פטורין מלעשות פסח שני סמיכה ומותר פסח בעי סמיכה והא דלמחר במסכת שקלים (ד' 6א) ומיירי עדר וזכרים עולות נקבות וזחי שלמים ומקריבין אותן בלא סמיכה לפי לא נקריבם בלא סמיכה ופסקי מנאורע דמייתי אשם צפ' המעורבות (דאורייתא תקוין גזרא אשפי ואם תאמר והא רב דבבבא בס"פ המפלות ב"ס"פ טבול (יבמות ד' 38). כרבי יוסי דלמחר לא הכריזו כי א"ז זכר א"ז

יום הכיפורים פרק שמיני יומא

עזר.

עין משפט
נר מצוה

ז א מ״י פ״י מהלכות
שבויות הלכה א סמג
לחזק רמא:
ב ח מ״י פ״א מהלכות
שביית עשור הלכה ה
טוש״ע א״ח סימן מרא
סוף פ״ב:
ג ו מ״י פ״א מהלכות
שביית עשור הלכה ג
סמג לחזק סט טוש״ע א״ח
סימן תרי״ב סוף פ״ב:
ד י מ״י פ״א מהלכות
מאכלות אסורות ה׳ יג
טוש״ע י״ד [סימן סט סוף
פ״ב] וסימן פ סוף פ״ב:

מוסף רע"י

משחק בקוביא. ענינו:
והמלאה שקוין פריז'לה
שבועות (א'). א"פ
שארמר אסור בכול.
כלל הני דלות וכו' זכ
עניו, נרחלה וכו' זכ
ונעילת הסקל ונמשמש
אמר עמר ענוש
הרת אלא לא האוכל
ישורתה וכו'. ללא חייבה
מורה אלא כהני דמחזי
הכדי (נדרים פ'). ת"ל
שברון שבות. וכו'
ממלכה הוא אלא מכל
דבר הנעשה מלהטעות
מדמחזיק עניינה (שבח)
קיד:).

רבינו חננאל

תניא בהדיא כשאמרו
 אסור באכילה לא אמרו
 אלא ככתיב שיעור ארבע
 כשיעור ענוש כרה. ואין
 ענוש אלא האוכל וההושה
 והעושה מזה הכלל. וכן
 ובין דא' חצי שיעור
 אסור מדרבנא אלא אסורא
 דאורייתא לית בה
 אקשין מלה אלא דתנן
 בשבועות שבעה העדות
 אין תנאה אלא בראיין
 הלמידי, דאמר להו' למעט
 מלך, כדכתיב בית דוד
 ידעו לבקר משפט, ואין
 רע נעש ייין. רב אא
 ב' עקב אסור למעט
 משחק בקוביא, והא
 משחק בקוביא דאורייתא
 הוא ואין, ורבנן גזרו
 דאורייתא דרבנן אלא
 גזרו ביה לא חיילא עליה
 שבעה העדות. ושנן
 ש' עדות דכתיב בה אם
 לא יגיד שוטינו, מ' משק
 שגמדי הגדוהו מתקימה
 ואם שחזוהו שמינה
 קול אלה, יצא מלך
 וגם זה משחק בקוביא
 שפאלו לפרשין אין עדותן
 מתקימה, למידא שטורין
 שבעה העדות. ואמר
 שיעור ד' ויחנן אורייתא
 אסור מן התורה, דכין
 דהוה לאיצטרי אכילה
 קריא בה' רש לקוש אמר
 אסור מדרבנא, אכילה אמר
 תרמנא וליכא. אייתיבי
 שיהכל כל שינוש ענוש
 [שנן] באזהרה, ח' ויחצי
 שיעור אסור תנא כול
 על שני באזהרה, ח' על
 חבל. ומשני ריש לקיש
 ג' מדרבנא [קרא]
 אסמכתא בעלמא.

כיון דחיו לאצטרופי איסורא קאביז. תימה לי אמאי לא קאמר מטעמא דצטמוך דכל חלב לרבות חצי שיעור דהא ר' יוחנן ידע להדיא בדייתא דהא צטמוך קא מוסיב מינה וי"ל דלהכי איצטריך ליה לר' יוחנן לפרושי האי טעמא משום דאי מקרא דכל חלב הוה אמינא עיקר קרא לבוי איצטריך וחצי שיעור מדצבנן ואסמכוה אקרא חלב השתא דקאמר טעמא דחיו לאיצטרופי קצרא הוה מהאי טעמא דדרשה גמורה היא (ו) לחצי שיעור:

בְּרִי סְפִיקָא הוּא בִּו'. תימא אלא
לֹא הִכְרִיעוּ צו חֲכָמִים אִי חִיָּה
אִי צְהַמָּה נִדְדוֹק צָקָרְיָה שְׂצוּה נִיכֵר
אִי חִיָּה אִי צְהַמָּה כְּלִיאִתָּא צָלָו
טְרִיפּוֹת (חולין 77 ע"ג): וי"ל דְּשִׁמְאָ
הִי טוֹעִין צְסִימָנָא דְּחִרְקוֹת (א) צְעִין
וְהוּא דְּמִיבִלֵּעַ חִירְקִיָּהוּ וְהִינּוּ סְפִיקָא
דְּעִיזָא דְּכִרְכּוֹ וְאִפְּלִינּוּ לִמְלָן דְּשִׂרִי
מִרְכָּבָא דְּכִרְכּוֹ אִפְשֵׁר דְּעִיזָא
דְּכִרְכּוֹ מִחֲשִׁיד לִיָּה מִיבִלֵּעַ חִירְקִיָּהוּ
וְכִי אִיסְמַחְפָּא לָּהּ:

תה ועושה מלאכה
מרו אסור לא אמרו
לכשיעור ענוש כרת
אין ענוש כרת
מלאכה בלבד
אשרא דתנו רבה
רבי רב מניין ליוה"כ
ה ובעילת הסנדל
ישבתון שבות: גופא
מר אסור מן התורה
מן התורה רבי יוחנן
ביון דחזי לאיצטרופי
לקיש אמר מותר מן
ממנא וליכא איתיביה
ן לי אלא כל שישנו
וי וחצי שיעור הואיל
באזהרה ת"ל ³כל
ומכתא בעלמא הכי
קא דעתך דאורייתא
צטריך קרא לאתווי
לא איריא קסברי
כו

(מא':) דתניא כשהוא אומר למטה וזכר שאין תלמוד לומר להוציא טומטום ולאנדורגיטום ופריך מני אילימא ת"ק אינטריך קרא למעוטי ספיקא גלאו טומטום פריך שאין כולן שוין יש מהם וזכר כשקיער ימלא וזכר ימים מהם נקבה אלא מאנדורגיטום פריך דכולהו שוין דקמי שמיא גליגלא או כולהו וזכרים או כולהו נקבות דהיי דקאמר דאמר אמר רב חסדא מחלותא באנדורגיטום אבל טומטום וזרי הכל קדוש מספיקא ופריך אלא אלא קרא למעוטי טומטום ואע"ג דלאו קמי שמיא גליא מכל ממוקם כיון דאיכא לאוקמי מיעוט לאנדורגיטום שיש בו נקבות לא ממסתבר לאוקמיה בטומטום דשמיא יקיע וימלא וזכר דטפי מסתבר לאלאוקמי באנדורגיטום בטומטום ולהכי פריך אלא מעתה בעריץ או דהוה רק באנדורגיטום ומשי סמי מכאן טומטום ובפרק קמא ייקא יש לומר דהם פריך משום דבלאו קרא הוה ידעינן דמספיקא דקשים לא ליסמוך דילמא גברא הוא וקא בעט סמיכה ואע"ג סמיכה דחלמ פסחים בצרק האשה (דף פסח:) גבי א שנתעברו משום דלא אפשר דלא מייתי ומתני במותא פסח משום דפסח לא צעי לה בצרק האיש מקדש (קדושין דף נה.) בהמה שנתאלת מירושלים למגדל ין מכירין בעליהן שאני ההם דכבר וקדשו ואין להם תקנה בע"א אם ימים דף ע"ג:) וקא מצטל סמיכה למאן דלמחר סמיכה אשם מזורע לא גדה דף כח.) לאנדורגיטום ספיקא הוי מדעמא צלובן ואודם ומדפסיק ובה וזריה צפני עצמה הוא דקאמר רבי יוסי ההם צברייתא לאו דוקא ואפי'

ואליבא דר' עקיבא דאמר. במס' שבעות (דף יט:) חסד הנשבע שלא
 לאכול סתם אסור עלמו בכל שהוא דהיינו מנן שבעה שלא לאכול ואכל
 בכל שהוא ר' עקיבא מחייב והכנים פוטרם הלכך הו' דקמיני חייב אי
 כדכונן כצירא ליה מוקמינן ליה במפרש ואי כרבי עקיבא כצירא
 ליה מוקמינן ליה אפי' בסתם ורבי
 שמעון פוטר ר' שמעון לטעמיה
 דאמר בכל שהוא נמי מושבע מסמי
 הוא דמניא במסכת מכות (דף פ.)
 ר' שמעון אומר כל שהוא למכות ולא
 לאכילתו כות' אלא לענין קרבן ואי
 כצירא ליה לריש לקיש דחיי' שיעור
 דסור מדרבנן היכי מוקי לה להא
 דאמר חייב באוכל חצי שיעור וסור
 ועליו מושבע משום חצי דלא תפסי
 (דברים פ.) וכו' סימא כיון דאית' ליה

היה ופסחיו ודא קר
שאני התם דאמר קר
לאו בר הגדה הוא כ
ענוש כרת לא תני א
שאמרו אסור בכולן
אלא על האוכל וש
בלבד הכי קאמר כש
אלא בכחצי שיעור א
ואף על פי שענוש
אלא אוכל ושותה
ואב"א כי קתני אסור
ורב יוסף בשאר סיפר
שאסור ברחיצה בס

דלגה הוי גזן דלורייטא אלס שגזל
ממידו כמו ויגזל את החנית מיד המלכרי
(ש"צ ג) כן מפרש צ"ק (דף עט:):
אם לא יגיד, משמע מי שהגדה שלו
מועלת לבעל הדין והאי לא מהניא
ההגדה לדידה הואיל ולא מוכינין לה
מדרכנן; וכל הכיאל דענוש כרת לא
מניא אסור. דקשיא לך לעיל אסור
בענוש כרת הוא: אינניס אימא כי
קסני. מתניתין (ג) אשארל משום
רחיצה וסיכה דליכא כרת תנא אסור:
אשר סיפרי. דלאו תורת הכניס ספר
ויידבר ואלה הדברים: שצנון. וגבי
עיניו כתיב וכי היכי דשצנון האמור
מלכות שאל הוי צנשכו ואינה

מלאכה גמורה ה"ג שבתון דבדי עיני דכתיב שבתון הוא לכם ועיניהם להוסיף על עיני אביה ושתיה קאתי: אין לי אלא שישנו בעונש ישנו בצאורה. גבי חלב קאי דעונשו ואוהרתו סמוכים זה לזה כל חלב שזר וכשז ועו לא תאכלו הרי אזהרה וסמך ליה כי כל אוכל חלב מן הבמה ^א הרי עונש אין לי שהא מחזר אלא על כשיעור ששהוא עונש עליו כרת דבדי עונש לא כתיב כל אכלה אלא אאוכל דכתיב כי כל אוכל חלב: כוי. שהוא ספק ואין צו כרת וחיי שיעור שאינו בעונש מניין שהוא בצאורה: תלמוד לומר **כל חלב**. לא תאכלו הכא כתיב כל אכלה כלומר אפילו כל שהוא: אסא

[illegible]

הוא איצטרוד קרא ארבוויי ספיא. נראה דהוי מני לדייק איפכא, דנשלמא אי חני שיעור אסור מן המורה עיקר קרא לחני שיעור, אבל אי חני שיעור מדרבנן, קרא דכל חלב למאי אסא. מיהו שמא יש להעמידו לדרשא אחרת.